

ChristenUnie gaat voor een duurzaam Gouda

Gouda
ChristenUnie

Voorwoord

De ChristenUnie hecht bijzondere waarde aan een duurzame leefomgeving. Wij willen als goede rentmeesters op een duurzame manier omgaan met Gods schepping. Wij hebben de aarde in bruikleen. Dat bepaalt onze keuzes op het terrein van infrastructuur, mobiliteit en bereikbaarheid en ruimtelijke ordening, huisvesting en groen. De ChristenUnie Gouda heeft hoge ambities als het gaat om duurzaamheid voor de stad Gouda. Als komende mijlpaal voor een duurzaam Gouda streven we naar een CO2-neutrale gemeente in 2030! Om aan deze ambities te kunnen voldoen, hebben we de notitie "ChristenUnie gaat voor een duurzaam Gouda" opgesteld.

Tevens kan deze duurzaamheidsnotitie als input dienen voor de vergroeningsagenda van het nieuwe college. We willen deze notitie aanbieden aan de verantwoordelijk wethouder en de fractievoorzitters, zodat de inhoud van deze notitie een plaats kan krijgen in de vergroeningsagenda. Hiermee denken we op constructieve wijze mee met de coalitie om Gouda nog duurzamer te maken.

De ChristenUnie gaat voor een duurzaam Gouda!

Christiaan Quik,

Namens de fractie van de ChristenUnie in Gouda.

ChristenUniefractie, V.l.n.r. Christiaan Quik, Anna van Popering-Kalkman, Theo Krins, Thera de Haan, Wout Schonewille

Inhoudsopgave

Inhoud

VOORWOORD	2
INHOUDSOPGAVE	3
1 WAT IS DUURZAAMHEID?	4
2 DUURZAAMHEIDSBELEID EEN MUST	5
3 PEOPLE, PLANET, PROFIT	6
3.1 INLEIDING	6
3.2 MENS (PEOPLE)	6
1. <i>Verankering binnen de gemeentelijke organisatie</i>	6
2. <i>Burgerparticipatie</i>	6
3. <i>Duurzaamheid & samenleving</i>	7
3.3 PLANET	8
4. <i>Klimaat & energie</i>	8
5. <i>Natuur & water</i>	9
6. <i>Afval & vervuiling</i>	10
3.4 PROFIT	10
7. <i>Duurzaam inkopen</i>	10
8. <i>Duurzame mobiliteit</i>	11
9. <i>MVO/ duurzaam ondernemen</i>	11

1 Wat is duurzaamheid?

Belangrijk is eerst duidelijk te krijgen wat we onder duurzaamheid verstaan. De volgende definitie voor duurzaamheid is door de World Commission of environment and Development van de Verenigde Naties¹ opgenomen:

Duurzame ontwikkeling is de ontwikkeling die aansluit op de behoeften van het heden zonder het vermogen van de toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen”.

People Planet Profit (ook wel: de **drie P's**) is een term uit de duurzame ontwikkeling. Het staat voor de drie elementen *people* (mensen), *planet* (planeet/milieu) en *profit* (opbrengst/winst), die op harmonieuze wijze gecombineerd zouden moeten worden.

Wanneer de combinatie van de drie p's niet harmonieus is, zullen de andere elementen hieronder lijden, zo is de gedachte. Wanneer bijvoorbeeld winst te veel prioriteit krijgt, zullen mens en milieu hiervan de dupe worden, bijvoorbeeld door slechte arbeidsomstandigheden of vernietiging van de natuur. Andersom ziet dit denkbeeld ook het winstkenmerk als essentieel onderdeel van ontwikkeling dat niet verwaarloosd dient te worden.

De drie P's worden door veel ondernemingen geadopteerd als richtlijn voor maatschappelijk verantwoord ondernemen. In deze notitie hebben we gekozen om de maatregelen voor Gouda vanuit de gemeente te koppelen aan deze drie P's.

Kortom, duurzaamheid kijkt naar de huidige behoefte die de mensen op de aarde hebben en hoe dit in de toekomst ontwikkeld kan worden zonder dat de mensen, het milieu of economie in gevaar komen.

¹ Rapport "Our common future"

2 Duurzaamheidsbeleid een must

Een vergroeningsagenda is op korte termijn prima, maar welke ambitie heeft de gemeente Gouda op de langere termijn? Een vergroeningsagenda kan volgens de ChristenUnie Gouda niet zonder beleid. Deze moet de basis vormen voor een vergroeningsagenda. Daarbij is de vraag op welke manier duurzaamheid in gemeentelijk beleid wordt vervat. De ChristenUnie Gouda betoogt duurzaamheid steeds onderdeel te laten zijn van nieuw op te stellen beleid. Hierbij kan worden gedacht aan nieuw woonbeleid, maar bijvoorbeeld ook aan een nieuwe ruimtelijke structuurvisie. Hierin kunnen duidelijke doelstellingen worden vastgelegd over duurzaamheid. Het duurzaamheidsbeleid en de vergroeningsagenda kan deze integratie vergemakkelijken door bij de vaststelling al duidelijk te zijn over bepaalde haalbare doelstellingen. Oftewel, welke ambities worden uitgesproken die breed moeten worden uitgevoerd, zodat deze doelen ook in deze collegeperiode behaald worden. Een voorbeeld:

Het ministerie van onderwijs, cultuur en wetenschap richt zich bij het beleid omtrent duurzaamheid vooral op de volgende onderwerpen:

- *25% daling van het energiegebruik (tussen 2008 en 2020)*
- *20% daling van de CO₂-uitstoot (tussen 1990 en 2020)*
- *100% duurzaam inkopen (volgens de criteria van Agentschap NL)*
- *Het opnemen van milieucriteria in contracten en offertes*
- *Het beperken van materiaalgebruik (o.a. papier, koffiebekers en plastic)*

Doelen die ze voor het personeel hebben bedacht: Print minder, PC niet in gebruik? Zet je pc en beeldscherm uit, Scheid je afval, Kies voor 1 vlees- en vis loze lunch per week, Neem wat vaker de trap.

Ook moet nagedacht worden hoe deze ambities in de verschillende beleidsvelden kunnen worden behaald en gemonitord. De drie p's zijn een goed uitgangspunt om geen onderdelen van duurzaamheid onderbelicht te laten. Ons advies is dan ook om eerst gemeente breed duurzaamheidsdoelen te formuleren en deze vervolgens te implementeren in de diverse beleidsvelden. Daarnaast adviseren wij het duurzaamheidsbeleid te richten op de 3 p's en de 9 thema's uit de duurzaamheidsmonitor².

3 PEOPLE, PLANET, PROFIT

3.1 Inleiding

Deze notitie is opgebouwd aan de hand van de indeling die in de duurzaamheidsmeter wordt gehanteerd. Hierdoor hopen we alle onderwerpen te belichten over duurzaamheid die voor de gemeente van belang kunnen zijn. Hieronder behandelen wij de ideeën die we voor de 3 p's graag terugzien in de vergroeningsagenda.

3.2 Mens (PEOPLE)

1. Verankering binnen de gemeentelijke organisatie

Zorgdragen voor duurzame ontwikkeling is mensenwerk. De integratie van duurzaamheid (of MVO) binnen de gemeentelijke organisatie is een continue leer- en groeiproces.

- *Sturen op duurzaamheid bij alle college- en raadsvoorstellen.*

Dit kan door standaard het kopje duurzaamheid toe te voegen aan de voorstellen voor het college en de gemeenteraad. De wethouder duurzaamheid is hiervoor verantwoordelijk. Verdere bewustwording en advisering en informeren van de gehele gemeentelijke organisatie m.b.t. het thema duurzaamheid is daarbij essentieel.

2. Burgerparticipatie

"De overheid heeft een wereld te winnen door de creativiteit en innovatiekracht van burgers [en bedrijven] beter te benutten"

- *Actuele informatie op de gemeentelijke website met links naar duurzaamheidspagina's.*
- *Verkoop van streekproducten in marktkramen.*

Het opzetten van een wekelijkse streekmarkt in de Goudse binnenstad, geïntegreerd met de reguliere markt. Dit kan opgezet worden gezamenlijk met buurgemeenten. Ook een aparte markt bijvoorbeeld naast de Waag kan een optie zijn.

- *Actief betrekken van inwoners bij Gouda als Fairtrade gemeente en Millennium Gemeente.*

Gouda is millennium gemeente en moet zorgen dat ze dit blijft. Dit kan door verschillende activiteiten te organiseren. Echter, de burgers moeten wel duidelijk informatie verkrijgen welke doelen er zijn en hoe zij aandacht kunnen vragen en zich zelf kunnen inzetten voor de millenniumdoelen in Gouda.

- *Succesvol burgerinitiatief op agenda, bijvoorbeeld actie: Hoe duurzaam ben jij?*

Aansprekende acties die mensen na laat denken hoe duurzaam zij zelf zijn, geïniteerd vanuit Goudse inwoners, gefaciliteerd door de gemeente Gouda.

- *Deelnemen aan duurzaamheidsdagen op 10 oktober samen met vrijwilligers (2015/2016/2017)*

Elk jaar is er een duurzaamheidsdag. Goed om dit ook duidelijk te vieren in Gouda met een ludieke actie. Denk klein, bereik veel! Gebruik bestaande netwerken en vrijwilligers om dit mee te helpen opzetten. Betrek ook scholen op deze dag.

3. Duurzaamheid & samenleving

Duurzame ontwikkeling betekent ook rekening houden met behoeften en ambities van mensen elders. Het begrip mondiaal burgerschap³ sluit hierop aan. Samenwerking, (nieuwe) partnerschappen en/of het aansluiten bij bestaande initiatieven bieden gemeenten kansen om handen en voeten te geven aan het bekende adagium 'Think Globally, act Locally'.

- *Gouda Wereldwijd*

Slogan van Gouda Wereldwijd is "hier & daar, nu & later". De vrijwilligersorganisatie zal 2015 waarschijnlijk geen subsidie meer ontvangen, terwijl dit dé vrijwilligersorganisatie kan zijn die de gemeente kan helpen bij de uitvoering van de pijler van duurzaamheid: "think globally, act locally". In deze raadsperiode moet de inzet zijn om kennis en ervaring van deze organisatie te blijven benutten. Daarnaast kan deze stichting helpen te onderzoeken wat de voordelen zijn om als gemeente lid te worden van een internationaal samenwerkingsverband gericht op duurzaamheid.

- *Jongeren betrekken bij (mondiaal) burgerschap en bevordering duurzaam gedrag.*

In Nederland zijn er twee landelijke programma's die leren van en voor natuur, milieu en duurzaam ondersteunen. Het programma Leren voor Duurzame Ontwikkeling (LvDO) richt zich hierbij specifiek op het onderwijs en op alle ambtenaren. Het Programma Natuur en Milieu Educatie (NME) stimuleert lokale initiatieven en ondersteunt samenwerking tussen verschillende partijen op het vlak van natuur en milieu educatie. De gemeente Gouda kan onderzoeken hoe deze programma's te gebruiken. De programma's zijn een bruikbaar hulpmiddel voor iedereen die jongeren wil bereiken met natuur- en milieueducatie. Onderzocht dient te worden hoe de gemeente jongeren kan bereiken met lessen over duurzaamheid.

³ NCDO, definitie mondiaal burgerschap: gedrag dat recht doet aan principes van wederzijdse verbondenheid, gelijkwaardigheid en verantwoordelijkheid.

- *Voedselbank Gouda*

Er is nu een voedseloverschot en een tekort bij de doelgroep. Wat doen we actief als gemeente om overschotten naar de Voedselbank te krijgen. Laten we alles over aan vrijwilligers of willen we ook een soort ambassadeur zijn?

- *Kwetsbare groepen; stimuleren van duurzaam en gezond consumptiegedrag.*

Mensen met overgewicht leven minder lang in goede gezondheid. Overgewicht verhoogt de kans op ziektes als diabetes en hart- en vaatziekten. Kinderen met overgewicht worden vaker gepest dan kinderen zonder overgewicht. Ook kampen ze vaker met depressieve gevoelens. Voorbeelden hiervan die door de gemeente kunnen worden gestimuleerd zijn een gezonde school- en sportkantine met een gezonder voedingsaanbod en verantwoord alcoholgebruik. Hetzelfde geldt voor bedrijfsrestaurants. Bedrijven zouden via een digitale tool van de gemeentewebsite hiervoor ideeën kunnen opdoen. De gemeente geeft al handen en voeten aan dit thema in de aanpak van JOGG gemeente (Jongeren Op Gezond Gewicht). Dit is een goede zaak en kan wellicht verlengd worden na een goede evaluatie.

3.3 PLANET

4. Klimaat & energie

Lokale Klimaat Agenda⁴. Het terugdringen van CO2-uitstoot en de productie van duurzame energie.

- *Zonnepanelen voor particulieren (zonatlas.nl)*

Inzichtelijk maken voor burgers of hun dak geschikt is voor zonne-energie en meedoen aan een collectief voor de centrale inkoop van zonnepanelen en informatie geven voor burgers wat er bij komt kijken.

- *Gebruiken van een thermografische dakscan van Gouda om burgers bewust te maken van het belang van woningisolatie en aan te sporen er werk van te maken.*

Verder gebruik maken van de dakscans en daarbij duidelijke informatie geven over wat de terugverdientijd is van de investeringen. Hiervoor kan gebruik worden gemaakt van de website milieucentraal.nl en/ of het lokale bedrijfsleven.

- *Het plaatsen van zonnepanelen op daken van overheidsgebouwen, sportgebouwen en kantines.*

De gemeente Gouda dient allereerst zelf het goede voorbeeld te geven en gemeentelijke gebouwen verder verduurzamen en voorzien van zonnepanelen. Gemeenten en provincies stimuleren steeds meer de aanschaf van zonnepanelen. Dit hoeft niet altijd door middel van subsidies, maar kan ook door het gemakkelijker te maken de investering te doen in panelen op het dak.

⁴ LKA 2011-2014, www.lokaalklimaatbeleid.nl

- *Het toepassen van led-verlichting bij het verlichten van straten.*

LED technologie biedt bij straatverlichting met name voordelen in het energieverbruik in 'verblijfsgebieden', bijvoorbeeld woonwijken. Tot voor kort kon slechts 10 procent van de straatverlichting in Nederland vervangen worden door kwalitatief goede LED verlichting. Door de verbeterde efficiëntie met de Fortimo technologie kunnen nu ook bredere woonstraten tot tien meter 20 procent energiezuiniger verlicht worden met LEDs. De oplossing is toekomstbestendig en kan dus bijvoorbeeld vervangen worden door nog zuinigere en efficiënte LED's van dat moment. Bovendien verdient de investering in Fortimo zich terug over de levensduur. Deze voordelen maakt grootschalige toepassing van LED 's in woonwijken mogelijk.⁵

Door de besparing op energie verdient deze investering zich snel terug. Op verschillende gemeentelijke sites licht de terugverdientijd van led-verlichting inmiddels op 8 tot 10 jaar. Interessant gegeven is dat ongeveer 40% van de energierekening van de gemeentes opgaat aan openbare verlichting.

- *Energiebesparing bij bedrijven⁶*

Stimuleren en informeren van bedrijfsleven voor energiebesparing. Denk hierbij ook aan uitbreiding van windenergie, bijvoorbeeld naast de bestaande windmolen op Kromme Gouwe of een windmolen op Gouwe Park die energie levert aan de ter plaatse gevestigde bedrijven.

5. Natuur & water

Dit gaat over behoud en versterken van de lokale flora en fauna (biodiversiteit) en overige ecologische functies binnen de grenzen van de gemeente zoals het duurzaam beheer van water.

- *De gemeente Gouda dient zich in te zetten voor vogel- en andere soortenbescherming.*

Steden als Gouda vormen het leefgebied van een grote diversiteit aan vogels. Ze dragen bij aan het woongenot en de leefbaarheid van onze woon- en werkomgeving. De aanwezigheid van stadsvogels is echter geen vanzelfsprekendheid. Verschillende soorten, zoals de huismus en de gierzwaluw, hebben het moeilijk.

Daarnaast dienen andere te beschermen soorten in kaart te worden gebracht.

- *Onderhouden van een deel van het groen in stad door burgers zelf*

Op verschillende plekken in Gouda hebben burgers toch het onderhoud van een bestaand stukje plantsoen op zich genomen. Regelmatig komt het voor dat ze daarbij ook zelf beplanting toevoegen aan het plantsoen. Dit zijn geen burgers die het stukje plantsoen bij hun tuin willen trekken door het te kopen van de gemeente. Het zijn mensen die graag een hoger onderhoudsniveau willen zien in het openbaar groen dan het door de raad vastgestelde basisniveau.

⁵ www.happynews.nl/2009/07/09/helpt-straatverlichting-kan-vervangen-worden-door-led/

⁶ www.vng.nl/energie

Het moet makkelijker worden voor burgers om deze taak naar zich toe te trekken door bijvoorbeeld met een meldingsplicht te werken. De burger moet ook kunnen beschikken over bijvoorbeeld de ligging van kabels en leidingen zodat die niet beschadigd kunnen worden. Een ander voorbeeld is dat gemeentelijke bomen niet overwoekerd mogen raken met klimop, waardoor ze dood kunnen gaan.

6. Afval & vervuiling

Wat wordt er lokaal gedaan ter voorkoming van vervuiling, het zuinig omgaan met grondstoffen en het streven naar een circulaire economie?

- Het koppelen van de afvalstoffenheffing aan de hoeveelheid afval die burger maakt: minder afval en meer scheiden leidt tot minder betalen (Diftar).

Een goed voorbeeld is afvalloont.nl. Afval loont betaalt een geldbedrag per kilogram voor huishoudelijk afval dat gescheiden wordt ingeleverd bij de Afval loont filialen. Er wordt betaald voor oud papier en karton, verpakkingsplastic, textiel, kleine elektrische apparaten, frituurvet en metaal. Bekijk de vergoedingen hieronder.

					
Textiel	Plastic	Papier	Klein Elektrisch	Frituurvet	Metaal
€ 0,15 per kg	€ 0,15 per kg	€ 0,04 per kg	€ 0,05 per kg	€ 0,15 per kg	€ 0,10 per kg

Tijdens de registratie kun je 1 of 2 (betaal)rekeningen opgeven. Je kunt hierbij je eigen bankrekening opgeven en zo voor jezelf sparen. De met het afval gespaarde bedragen worden bijgeschreven op jouw spaarsaldo bij Afval loont. Dit saldo wordt bij het bereiken van € 10,00 overgemaakt op de geregistreerde betaalrekeningen in de opgegeven verhouding. Daarom noemen we ons ook de Nederlandse Recycle Bank!

- *Het met cyclus en gemeenten uit de nieuwe regio kijken naar de mogelijkheden van een biogascentrale of biogashub in de regio.*
- *Het principe van de gebruiker betaalt t.a.v. gemeentelijke heffingen.*

3.4 PROFIT

7. Duurzaam inkopen

Eenvoudig gezegd betekent duurzaam inkopen dat milieu en mensenrechten uitgangspunt moeten zijn van het inkoopbeleid.

- *Milieubarometer toepassen*

De Milieubarometer maakt de milieuprestatie, CO2-footprint en bijbehorende kosten van een bedrijf of instelling eenvoudig en snel zichtbaar.⁷

8. Duurzame mobiliteit

Stimuleren van een zuinige en schone mobiliteit.

- *Afstemmen verkeerslichten op hoofdroutes op vlotte doorstroming*
Vlotte doorstroming voor fietsers en dit ook om de 2 jaar monitoren op zijn effectiviteit en eventueel dan weer ander instellen.
Ook kan gedacht worden aan een groene golf op de hoofdroute van auto's. Deze maatregel staat ook beschreven op de website van milieudefensie. Doel is minder uitlaatgassen.
- *Fietsen stimuleren*
Dit kan door de verkeersveiligheid voor fietsers verder te verbeteren, maar ook door fietsroutes door de stad en naar de stad bijvoorbeeld vanuit de Krimpenerwaard te verbeteren. Ook voldoende fietsenstalling aan de zuidzijde station en het centrum kunnen hiervoor zorgen. Dit kan vervat worden in een actieprogramma fiets, welke moet worden afgestemd met de fietsersbond Gouda.
- *Weren van doorgaand vrachtverkeer en landbouwverkeer door de binnenstad.*
Bekijken hoe dit nog verder kan worden verbeterd.

9. MVO/ duurzaam ondernemen

Een gemeente heeft diverse mogelijkheden om ondernemers in hun regio te stimuleren en te helpen om voortgang te boeken op het terrein van maatschappelijk verantwoord ondernemen oftewel duurzaam ondernemen.

- *meer aandacht voor de jaarlijkse MVO awards.*
Gouda Fairtrade pakt dit verder op. Belangrijk is dat ondernemers uit Gouda moeten weten hoe ze mee kunnen doen en welke maatregelen zij in hun bedrijven kunnen nemen om meer maatschappelijk verantwoord te ondernemen.
- *Sociaal ondernemerschap stimuleren.*
- *Het bouwen van nieuwe woningen die duurzaam zijn: gericht op minder energie- en waterverbruik.*

In Nederland verbruikt het gemiddelde huishouden ruim 121 liter per persoon per dag⁸. Het overgrote deel, meer dan 50 procent, wordt zelfs gebruikt voor dingen waarbij het dure schone water niet eens voor nodig is. Voor die 50 procent zouden we ook gefilterd regenwater kunnen gebruiken. Vaak is dit echter ook beter doordat regenwater minder kalk bevat. Door bijvoorbeeld het gebruik maken van regenwater voor toiletspoeling en de wasmachine kan er gemiddeld 60 liter per dag per huishouden bespaard worden op drinkwater. Als iedereen in Nederland dit zou doen,

⁷ www.milieubarometer.nl

⁸ Bron: Vitens.nl

zou dit is een besparing opleveren van 325,22 miljoen m³ drinkwater per jaar. Dit komt overeen met ongeveer 65.000 voetbalvelden die 1 meter onder water staan.

De gemiddelde huiseigenaar wordt zich steeds bewuster van het belang van het treffen van energiebesparende maatregelen. Een zuinig huis is zowel goed voor het milieu, voor de jaarlijkse energiekosten én voor de waarde van de woning.

De Gemeente Gouda dient het hergebruik van water en energiezuinig bouwen voor de nieuwbouw in de Westergouwe en andere toekomstige nieuwbouw in Gouda te onderzoeken.

- *Duurzaam inrichten van bedrijventerreinen, bij voorkeur klimaatneutraal.*

Dit kan bijvoorbeeld door de inzet van parkmanagement. Parkmanagement is een manier om de kwaliteit van bedrijventerreinen in stand te houden of te verbeteren en het bevordert het in stand blijven van de kwaliteit van de openbare ruimte en daarmee de waardevastheid van het vastgoed. Ook maakt gezamenlijk beheer kostenbesparing mogelijk.

- *Blijvende actie om bedrijven e.d. meer bij Fairtrade te betrekken.*

Gouda
ChristenUnie

*"ChristenUnie gaat voor
een duurzaam Gouda"*

Steller:

Christiaan Quik

Meedenkers:

Theo Krins

Gerard Schotanus

Stephan Meijers

THINK
BEFORE
YOU PRINT

*Uitgave Fractie
ChristenUnie Gouda,
september 2014.*